

3023-5820

Editörden

Değerli Okuyucularımız,

Sultan İlahiyat Araştırmaları Dergisi (SIAD)'nin Aralık 2025 sayısını siz değerli okuyucularımızla buluşturmanın mutluluğunu yaşıyoruz. İlahiyat ilimlerini merkeze alan disiplinlerarası akademik çalışmaları desteklemeyi amaçlayan dergimiz, bu sayısında da hadis, tasavvuf, tefsir, ahlâk, din sosyolojisi ve düşünce tarihi gibi alanlardan özgün ve nitelikli katkıları bir araya getirmektedir. Klasik mirası güncel meselelerle birlikte ele alan bu çalışmaların, hem akademik literatüre hem de toplumsal ve ahlâkî tartışmalara katkı sunacağına inanıyoruz.

Sayının ilk makalesinde Selahattin Aydemir, Hz. Peygamber'in hadislerinin kişilik ve ahlâk inşasındaki belirleyici rolünü, Buhârî'nin el-Edebü'l-Müfred adlı eseri özelinde incelemektedir. Nebvî ahlâkın bireyin maddî ve manevî gelişimindeki işlevsel yönünü ortaya koyan bu çalışma, hadislerin teorik birer metin olmanın ötesinde, şahsiyet inşasına rehberlik eden canlı birer kaynak olduğunu vurgulamaktadır.

Fatma Esen ve Doç. Dr. Sevim Yılmaz tarafından kaleme alınan makale, XVII. yüzyıl şairlerinden Şeyhülislâm Yahyâ'nın Divanı'nda yer alan Sâkinâme üzerinden tasavvufî remizlerin kullanımını ele almaktadır. Çalışma, şarap, sâkî ve meyhâne gibi sembollerin tasavvufî anlam dünyası içerisindeki karşılıklarını çözümleyerek, Şeyhülislâm Yahyâ'nın poetik ve tasavvufî yönüne dair yerleşik kabullerin yeniden değerlendirilmesine imkân sunmaktadır.

Toplumsal bir meseleye Kur'an merkezli bir bakış sunan Prof. Dr. Fatma Asiye Şenat, boşanma sonrası baba yoksunluğunu "görünmeyen bir sosyal yara" olarak ele almaktadır. İlgili âyetler, nüzûl ortamı ve tefsir literatürü çerçevesinde yapılan bu analiz, babanın boşanma sonrasında evladına karşı sorumluluğunun dinî, ahlâkî ve toplumsal boyutlarını güçlü bir şekilde gündeme taşımaktadır.

Dr. Seyfettin İlter'in çalışması, Türk düşünce hayatının önemli isimlerinden Nurettin Topçu'nun isyan, ahlâk ve toplum anlayışını merkeze almaktadır. Topçu'nun "isyan ahlâkî" kavramını felsefî ve toplumsal boyutlarıyla ele alan bu makale, bireyden topluma uzanan ahlâk temelli bir dönüşüm fikrini günümüz açısından yeniden düşünmeye davet etmektedir.

Bu sayımızda ayrıca iki önemli kitap değerlendirmesi yer almaktadır. Dr. Nuran Döner, Mustafa Uzgu'ın Tasavvufta İletişim: Anlam, Metot ve Uygulamalar Üzerine Nitel Bir Araştırma adlı eserini değerlendirerek, tasavvuf araştırmalarına disiplinlerarası bir perspektif kazandıran bu çalışmanın ilmi değerini ortaya koymaktadır. Ercan Çelik ise Christoph Wilhelm Lüdeke'nin Türklerde Din ve Devlet Yönetimi adlı eserini, din sosyolojisi bağlamında ele alarak 18. yüzyıl Osmanlı toplumunun dinî yaşamına dair sunduğu verileri kapsamlı biçimde tanıtmaktadır.

Aralık 2025 sayımızda yer alan bu çalışmalar, Sultan İlahiyat Araştırmaları Dergisi'nin ilmi titizliği önceleyen, klasik ve çağdaş yaklaşımları buluşturan yayın anlayışını sürdürdüğünü bir kez daha göstermektedir. Her bir makalenin, okuyucularımızın akademik çalışmalarına katkı sunacağına ve yeni düşünsel tartışmalara zemin hazırlayacağına inanıyoruz. Bu vesileyle dergimize katkı sağlayan tüm yazarlarımıza, hakemlerimize, editörlerimize ve bilim kurulumuza teşekkür ediyor; siz değerli okuyucularımızı da ilim yolculuğumuzda bizlerle birlikte düşünmeye, sorgulamaya ve üretmeye davet ediyoruz.

Bu sayıyı, Gazze'de devam eden ağır insani kriz ve sivil halkı hedef alan saldırıların mağdurlarına ithaf ediyoruz. Yaşanan bu trajedinin, insanlık vicdanında derin yaralar açtığını; adalet, insan onuru ve temel haklar bağlamında yeniden düşünmeyi zorunlu kıldığını düşünüyoruz. Akademik bir yayın olarak, insan hayatının kutsallığını ve evrensel insani değerleri savunmayı ahlaki bir sorumluluk kabul ediyor, Gazze halkıyla dayanışmamızı deklare ediyoruz.

Saygılarımla,

Dr. Metin AVCI
Baş Editör

3023-5820

From the Editor

Dear Readers,

We are pleased to present the December 2025 issue of the *Sultan Journal of Theological Studies* (SIAD) to our valued readership. Committed to supporting interdisciplinary academic research with a focus on the theological sciences, this issue brings together original and high-quality contributions from the fields of Hadith studies, Sufism, Qur'anic exegesis (tafsīr), ethics, sociology of religion, and intellectual history. By engaging the classical scholarly heritage alongside contemporary issues, we believe these studies will contribute meaningfully to both the academic literature and ongoing social and ethical debates.

In the opening article of the issue, Selahattin Aydemir examines the decisive role of the Prophet's hadiths in the formation of personality and moral character, with particular reference to al-Bukhārī's *al-Adab al-Mufrad*. Highlighting the functional dimension of Prophetic ethics in the individual's material and spiritual development, the study emphasizes that hadiths are not merely theoretical texts but living sources that actively guide character formation.

The article authored by Fatma Esen and Assoc. Prof. Dr. Sevim Yılmaz explores the use of Sufi symbols in the *Sāqīnāme* found in the *Dīvān* of the seventeenth-century poet Shaykh al-Islām Yahyā. By analyzing symbols such as wine, the cupbearer, and the tavern within the Sufi semantic universe, the study invites a reassessment of prevailing assumptions regarding Yahyā's poetic and mystical dimensions.

Offering a Qur'an-centered perspective on a contemporary social issue, Prof. Dr. Fatma Asiye Şenat addresses post-divorce father deprivation as an "invisible social wound." Through an analysis grounded in relevant Qur'anic verses, their occasions of revelation, and the tafsīr tradition, the study powerfully foregrounds the religious, ethical, and social responsibilities of fathers toward their children following divorce.

Dr. Seyfettin İliter focuses on the concepts of rebellion, morality, and society in the thought of Nurettin Topçu, one of the most prominent figures in Turkish intellectual history. By examining Topçu's notion of the "ethics of rebellion" in its philosophical and social dimensions, the article invites contemporary readers to reconsider the idea of a morality-based transformation extending from the individual to society as a whole.

This issue also includes two significant book reviews. Dr. Nuran Döner evaluates Mustafa Uzgur's *Communication in Sufism: A Qualitative Study on Meaning, Method, and Practices*, highlighting its scholarly value and its contribution to Sufi studies through an interdisciplinary lens. Ercan Çelik, on the other hand, reviews Christoph Wilhelm Lüdeke's *Religion and State Governance among the Turks*, situating the work within the framework of the sociology of religion and offering a comprehensive introduction to its insights into the religious life of eighteenth-century Ottoman society.

The contributions featured in our December 2025 issue once again demonstrate the *Sultan Journal of Theological Studies*' commitment to scholarly rigor and its mission to bring classical and contemporary approaches into productive dialogue. We believe that each article will enrich our readers' academic endeavors and foster new avenues of intellectual discussion. On this occasion, we extend our sincere thanks to all contributing authors, reviewers, editors, and members of our scientific board. We also invite our valued readers to continue thinking, questioning, and producing knowledge together with us on this shared scholarly journey.

We dedicate this issue to the victims of the ongoing severe humanitarian crisis and attacks targeting civilians in Gaza. We believe that this tragedy has inflicted deep wounds on the human conscience and compels renewed reflection on justice, human dignity, and fundamental rights. As an academic journal, we regard the defense of the sanctity of human life and universal human values as a moral responsibility, and we hereby declare our solidarity with the people of Gaza.

Sincerely,

Dr. Metin AVCI
Editor-in-Chief